

Kokemustoiminnan vastuullisuuden sydän

Vastaaja:

petra.gergov-koskelo@etkl.fi

Vastaus:

27.03.2024, 09:51 - 27.03.2024, 13:04

1. Perustiedot *

Organisaation nimi	Ensi- ja turvakotien liitto
Paikkakunta	Helsinki
Vastuuhenkilö (/lomakkeen täyttäjä)	Petra Gergov-Koskelo
Sähköposti (organisaation tai vastuuhenkilön)	petra.gergov-koskelo@etkl.fi
Organisaation/kokemustoiminnan verkkosivu	https://ensijaturvakotienliitto.fi/

2. Päivämäärä *

27.03.2024

3. Kokemuskoulutuksenne (/vertaiskoulutuksenne) laadunhallinnassa on käytössä (voit valita useita!):

PAIKKO osaamisen tunnistamisen järjestelmä

4. Mitkä ovat organisaationne ydintehtävä(t), toimintaympäristö, resurssit ja tärkeimmät yhteistyökumppanit? *

Ensi- ja turvakotien liitto (ETKL) on valtakunnallinen lapsi- ja perhejärjestö, joka auttaa vaikeissa ja turvattomissa oloissa eläviä lapsia ja perheitä. ETKL:n toiminnan tarkoituksena on turvata lapsen oikeus suotuisiin kasvuolosuhteisiin ja turvalliseen kehitykseen, tukea vanhemmuutta ja perhettä sekä ehkäistä perheväkivaltaa. Toimintamme nojaa yhteisesti määriteltyihin arvoihin, jotka ovat rohkeus, osallisuus, oikeudenmukaisuus, turvallisuus ja inhimillisyys.

31 ETKL:n jäsenyhdistystä eri puolilla Suomea tarjoavat perheille ammatillista apua sekä vapaaehtois- ja vertaistukea. Vanhemmuutta vauva-aikana tuetaan 10 ensikodissa ja 12 päiväryhmässä. Pidä kiinni -hoitojärjestelmän 7 ensikodissa ja 9 avopalvelussa yhdistyy päihdekuntoutus ja vanhemmuuden tuki. Väkivaltaan saa apua 19 turvakodissa sekä väkivallan avopalveluissa, jotka auttavat kaikkia väkivallan osapuolia. Vanhemmuutta eron jälkeen tuetaan monin tavoin 21 yhdistyksessä Erovertaiskahviloissa, Ero lapsiperheessä-tilaisuuksissa sekä pitkäkestoisemmissa Vanhemman neuvo -ryhmissä. Chat auttaa perheitä helposti ja nopeasti. Yhdistykset tarjoavat vanhemmille ja lapsille myös yksilötapaamisia sekä tapaamispaikkatoimintaa. Jäsenyhdistysten palveluita käyttää vuosittain yli 23 000 henkilöä, joista lapsia on noin 6 600. Ensi- ja turvakotien liitossa toimii yhteensä noin 1 800 vapaaehtoista, joista n. 100 on kokemustoimijoita (2023). ETKL:n keskusjärjestössä työskentelee noin 45 henkilöä ja jäsenyhdistyksissä noin 1 000 henkilöä.

ETKL:n kansalaistoiminnan tiimi keskusjärjestössä järjestää kerran vuodessa Kokemustoimijakoulutuksen kouluttajakoulutuksen jäsenyhdistysten työntekijöille ja käytyään koulutuksen (2pv), työntekijät voivat toteuttaa yhdistyksessä kokemustoimijakoulutuksia. Näin kokemustoimijakoulutukseen saadaan mukaan paikallinen perehdytys oman taustayhdistykseen toimintaan ja kokemustoimijatehtäviin sekä alueellisiin yhteistyökumppaneihin ja -verkostoihin. Tällä hetkellä ETKL:n keskusjärjestö ei kouluta kokemustoimijoita suoraan, vaan kouluttaa jäsenyhdistysten työntekijöitä kouluttamaan ja tukee näiden koulutusten järjestämisessä. Liitto kehittää valtakunnallista kokemustoimintaansa aktiivisesti ja järjestää vuosittain virkistystoimintaa kokemustoimijoille.

5. Miten organisaatiossanne on määritelty termi "kokemusasiantuntija" (tai muu koulutuksestanne valmistuvien nimike kuten "kokemustoimija", "kokemusosaaja", "vertaisryhmänohjaaja" tms.)? Mihin tehtäviin koulutate?

Ensi- ja turvakotien liiton kokemustoimijakoulutus on Kokemustoimintaverkoston mallin mukainen ja myös käsitteet ovat yhdenmukaiset. Käytämme yleisnimitystä ”kokemustoimija”. Kokemustoimija on aina tehtäväänsä perusteellisesti koulutettu (yht. 45 h, sis. 25 h lähiopetusta + 20 h itsenäistä työskentelyä). Koulutuksen tavoitteena on, että koulutettava osaa jäsentää ja välittää kokemuksellista tietoaan henkilöille, joilla ei ole vastaavaa kokemusta. Koulutus sisältää mm. esiintymistaidon koulutusta ja harjoittelua, ohjausta oman tarinan rakentamiseen ja jäsentämiseen, tietoa alueellisesta ja valtakunnallisesta kokemustoiminnasta, kokemusosaamisen kentästä sekä oman jäsenyhdistyksen palveluista ja kokemustoiminnasta. Osa kokemustoimijoista on käynyt myös ETKL:n vapaaehtoisten peruskoulutuksen, johon sisältyy mm. vapaaehtoistyön eettisiin periaatteisiin tutustuminen.

Ensi- ja turvakotien liiton kokemustoimijat voivat toimia hyvin monenlaisissa tehtävissä. He voivat toimia mm. kokemuksen äänenä ammattilaisten tai opiskelijoiden koulutuksissa tai alueen palvelu-/yhteistyöverkoistoissa, ammattilaisen työparina, olla mukana palveluiden kehittämisessä, vaikuttamistyössä tai antaa haastatteluja medioille. Kokemustoimijakoulutuksemme antaa valmiudet näihin tehtäviin. ETKL:ssa on säännöllisesti myös Paikka Auki -ohjelmaan kuuluvia työntekijöitä. Tehtävään palkatulla henkilöllä on useimmiten kokemusta jostain jäsenyhdistyksemme palvelusta.

6. Miten organisaatiossanne on järjestetty kokemustoiminnan (/vertaistoiminnan) koordinointi ja tuki koulutuksen jälkeen? Kerro käytänteistä yksityiskohtaisesti. *

Jokaisella kokemustoimijalla on oman yhdistyksensä (kouluttajataho) taustatuki tehtäviin. Yhdistyksen kokemustoiminnasta vastaava työntekijä toimii kokemustoimijan sparraajana ja tarvittaessa tehtävä puretaan yhdessä jälkeen päin. Mikäli työtehtävä nostaa esiin yllättäviä tunteita, niissä ollaan valmiita tukemaan. Kokemustoimijaa muistetaan kiittää, huolehditaan mahdollisen palkkion maksusta ja pidetään muutenkin sovitusta kiinni.

Jäsenyhdistykset järjestävät kokemustoimijoille, vertaistukitoimijoille sekä muille vapaaehtoisille koulutus- ja virkistystoimintaa omien mahdollisuuksiensa ja resurssien puitteissa. Palautetta toiminnasta ja sen koordinoinnista pyydetään säännöllisesti ja toimintaa kehitetään palautteet huomioiden. Myös ETKL:n keskusjärjestö tarjoaa vuosittain yhteistä virkistys- ja koulustoitimintaa kaikkien jäsenyhdistystensä vapaaehtoisille.

7. Miten toiminnassanne on otettu huomioon kokemustoiminnan (/vertaistoiminnan) eettisyys, osallisuuden vahvistaminen ja yhdenvertaisuus? Avaa teemoja laajasti. *

ETKL:n keskusjärjestössä on määritelty yhteiset toimintaperiaatteet, jotka tulisi huomioida kokemustoiminnassa. Ohjeissamme on huomioitu yhteistyön eri vaiheet, eli tuki ennen tehtävän alkamista, sen aikana sekä sen jälkeen. Ohjeissa muistutetaan kunnioittavasta, yhdenvertaisesta ja traumainformoidusta kohtaamistavasta. Kokemustoimijoille varataan aikaa, heitä kuunnellaan herkällä korvalla ja ollaan ns. ihminen ihmiselle. Pyrimme olemaan rohkaisevia ja palautamme tilanteet aina selviytymisen näkökulmaan. Mietimme, missä tilanteessa ja millaisissa tehtävissä on hyvä, että 45 h koulutus on käyty ja millaisissa (yksittäisissä) tehtävissä meillä voi toimia myös ilman koulutusta. Mikäli kokemustoimija ei ole käynyt koulutusta, huomioimme erityisesti selkeän ohjeistuksen ja tuen tehtävään. Kokemustoiminnan eettisyys on huomioitu myös Paikka Auki -työntekijän mentorointiohjeistuksessamme. Keräämme säännöllisesti palautetta ja kehitämme toimintaamme palautetta kuunnellen.

ETKL on ollut mukana luomassa Lastensuojelun kokemusasiantuntijuuden eettisiä periaatteita yhdessä Lastensuojelun keskusliiton, Veturointi-toiminnan/ Auta Lasta ry:n, Kasper – Kasvatus- ja perheneuvonta ry:n, Osallisuuden aika ry:n, SOS-kehittäjänuorten/SOS-Lapsikylän, Pesäpuu ry:n, Perhekuntoutuskeskus Lausteen sekä Pelastakaa lapset ry:n kanssa.

8. Mitä osa-aluetta pyritte kehittämään seuraavan vuoden aikana kokemustoiminnassanne (/vertaistoiminnassanne)? Miten? *

ETKL:n Strategian (2024–2027) mukainen tavoitteenamme on vahvistaa vertais- ja kokemustoimintaa sekä kansalaisjärjestöidentiteettiä. Haluamme tiivistää ammattilaisten ja vapaaehtoisten välistä yhteistyötä sekä löytää uudenlaisia mielekkäitä tekemisen paikkoja. Kokemuksen ääntä pyritään saamaan entistä enemmän mukaan palvelujen kehittämiseen ja arviointiin (mm. Vauva- ja väkivaltatyötä tulevaisuuden SOTE-keskuksiin -hanke). Tavoitteet saavutetaan pitämällä sparrauskoulutusta sekä keskusjärjestön että yhdistysten (asiakastyö + toiminnanjohtajat) työntekijöille. Yhdistykset pohtivat omalta kohdaltaan, mm. miten polku asiakkaasta vapaaehtoiseksi/ vertaistukitoimijaksi/ kokemustoimijaksi rakentuu. Haemme STEA:lta kokemustoimijuuden vahvistamiseen ja kehittämiseen liittyvää hanketta.